

ภาคผนวก

ภาพรวมตลาดอุตสาหกรรมน้ำมันในประเทศไทย

กำลังการกลั่นน้ำมันในประเทศไทย

ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่ในประเทศไทย 6 ราย ซึ่งมีกำลังการผลิตโดยรวมประมาณ 1,025,000 บาร์เรลต่อวัน ผู้ประกอบการเหล่านี้รวมถึงบริษัทไทยออยล์, บางจาก, เอสโซ่, อาร์อาร์ซี, เอสพีอาร์ซี และ ทีพีไอ โดยบริษัทไทยออยล์, บางจาก, เอสโซ่ และ ทีพีไอ เป็นผู้ประกอบการแบบครบวงจร ในขณะที่ ผู้ประกอบการรายอื่นดำเนินธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันอย่างเดียวที่ต้องพึ่งพาสัญญาซื้อขายผลิตภัณฑ์ (Offtake Agreement) และ/หรือการส่งมอบในตลาดเสรีเพื่อการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปของตน ตารางข้างล่างแสดงถึงกำลังการกลั่นและข้อมูลผลิตภัณฑ์บางประการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงกลั่น 6 แห่งในประเทศไทย

ตารางภาคผนวก ก-1 แสดงกำลังการกลั่นและข้อมูลผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการธุรกิจโรงกลั่น 6 แห่งในประเทศไทย

โรงกลั่น	กำลังการกลั่น (พันบาร์เรล/วัน)	ผลิตภัณฑ์ Light ร้อยละ	ผลิตภัณฑ์ Middle ร้อยละ	ผลิตภัณฑ์ Heavy ร้อยละ	ลักษณะของ โรงกลั่นน้ำมัน
บางจาก	120	21	45	34	พื้นฐาน (Hydro-skimming)
เอสโซ่	170	49	39	12	คอมเพล็กซ์ (Complex)
อาร์อาร์ซี	150	34	47	19	คอมเพล็กซ์ (Complex)
เอสพีอาร์ซี	150	34	47	19	คอมเพล็กซ์ (Complex)
ไทยออยล์	220	31	57	12	คอมเพล็กซ์ (Complex)
ทีพีไอ	215	24	57	19	คอมเพล็กซ์ (Complex)
รวม	1,025				

หมายเหตุ

- (1) รวมถึงก๊าซปิโตรเลียมเหลว เบนซิน ไอโซเมอเรต รีฟอร์มเมต แนฟทา สารทำละลาย โพรไพลีน มิกซ์ไฮดริสส์
- (2) รวมถึงน้ำมันก๊าด น้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องบิน และน้ำมันดีเซล

- (3) รวมถึงน้ำมันเตา และยางมะตอย
- (4) ไม่รวมผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ยกเว้นสารทำลาย

ปริมาณอุปสงค์ของตลาดน้ำมันในประเทศ

ปริมาณอุปสงค์ ภายในประเทศโดยรวมของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 11 ระหว่างปี 2544 ถึง 2546 ซึ่งสอดคล้องกับการขยายตัวของอุปสงค์ในแต่ละปีในช่วงเวลาเดียวกัน ในอัตราร้อยละ 5.4 การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์เป็นผลมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศ หลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในภูมิภาคอาเซียนในช่วงปี 2540 โดยระหว่างปี 2544 ถึง 2546 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงขยายตัวในอัตราสะสมร้อยละ 6.1 ต่อปี

ปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นการบริโภคผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปภายในประเทศ

ความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจในปี 2541 และ 2542 ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในภูมิภาคอาเซียน ความต้องการผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปในประเทศลดลงเพราะเศรษฐกิจไทยมีการชะลอตัวลง จากปี 2544 ถึง 2546 การบริโภคผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปในประเทศได้เพิ่มขึ้นในอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (Compound Annual Growth Rate) ในอัตราร้อยละ 5.4 จากประมาณ 34,853 ล้านลิตรในปี 2544 เป็นประมาณ 38,699 ล้านลิตรในปี 2546 การเพิ่มขึ้นในปริมาณที่สูงมากนี้โดยเฉพาะในปี 2545 และ 2546 เกี่ยวเนื่องอย่างใกล้ชิด กับการขยายตัวของอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในช่วงเวลาเดียวกันเศรษฐกิจของประเทศหากวัดในรูปของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง ได้ ขยายตัวในอัตราสะสมต่อปีในอัตราร้อยละ 6.1 จากจำนวน 3.1 ล้านล้านบาทในปี 2544 เป็นจำนวน 3.5 ล้านล้านบาทในปี 2546 ตารางข้างล่างแสดงให้เห็นถึงปริมาณอุปสงค์ทั้งหมดของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศตามเวลาที่มีการระบุไว้

ตารางภาคผนวก ก-2 แสดงปริมาณอุปสงค์ของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูป

ปี	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง (พันล้านบาท)	2,693	2,942	3,115	3,073	2,750	2,872	3,009	3,073	3,239	3,458
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	9.0	9.2	5.9	(1.4)	(10.5)	4.4	4.8	2.1	5.4	6.7
ปริมาณบริโภครวม (ล้านลิตร)	33,554	37,674	41,030	40,866	36,970	36,915	35,553	34,853	36,600	38,699
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	11.1	12.3	8.9	(0.4)	(9.5)	(0.1)	(3.7)	(2.0)	5.0	5.7

ผลต่างระหว่างอุปสงค์และอุปทาน (Net Position)

ในอดีตประเทศไทยเคยเป็นประเทศที่อยู่ในสถานะที่มีอุปสงค์ของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปมากกว่าอุปทาน อุปสงค์ส่วนเกินได้ลดลงตั้งแต่ปี 2539 ภายหลังจากที่มีการเริ่มดำเนินการโรงกลั่นน้ำมันที่จัดตั้งโดยเชลล์และคาลเท็กซ์ และการขยายกำลังการกลั่นน้ำมันของโรงกลั่นน้ำมันรายอื่น ทั้งนี้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่มี อุปทานส่วนเกินตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา เนื่องด้วยปริมาณความต้องการของผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปที่ลดลง โดยมีสาเหตุมาจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในภูมิภาคอาเซียน ตามตารางที่ระบุข้างล่างนี้

ตารางภาคผนวก ก-3 แสดงผลต่างระหว่างอุปสงค์และอุปทาน

รอบปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคมปี										
	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
(จำนวนล้านลิตร)										
อุปสงค์	33,554	37,674	41,030	40,866	36,970	36,915	35,553	34,853	36,600	38,699
อัตราเติบโตต่อปี (ร้อยละ)	11.1	12.3	8.9	(0.4)	(9.5)	(0.1)	(3.7)	(2.0)	5.0	5.7
อุปทาน	24,256	28,250	37,385	43,323	40,554	41,427	41,056	41,958	42,698	44,538
อัตราเติบโตต่อปี (ร้อยละ)	13.6	16.5	32.3	15.9	(6.4)	2.2	(0.9)	2.2	1.8	4.3
ผลต่างระหว่าง อุปสงค์และอุปทาน	(9,298)	(9,425)	(3,644)	2,457	3,584	4,512	5,503	7,104	6,099	5,839

ตารางภาคผนวก ก-4 ปริมาณการส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่ปี 2535 – 2548 (เดือน1)

หน่วย: ล้านลิตร

พ.ศ.	น้ำมันเบนซิน		น้ำมันก๊าดและอากาศยาน				น้ำมัน		ก๊าซแอลพี		ยางมะตอย (ล้าน ก.ก)
	ออก- เทน	ออก เทน	น้ำมันก๊าด เจพี 1		เครื่องบิน เครื่องบิน	ดีเซล หมุนเร็ว	น้ำมันเตา	รวม	จี(ล้าน ก.ก)		
91	95	ทหาร									
2535	105	1		6	-	23	-	135	32	-	
2536	302	3	0	7	-	54	20	386	47	3	
2537	235	4	0	10	-	71	25	345	15	-	
2538	256	18	0	14	-	87	45	420	101	11	
2539	705	532	39	195	-	1,071	1,015	3,557	197	3	
2540	935	1,014	14	278	-	1,953	715	4,909	471	0.1	
2541	636	1,080	26	237	0.01	2,203	199	4,381	472	77	
2542	486	1,223	302	821	-	1,975	331	5,138	728	186	
2543	463	772	392	816	0.02	1,677	769	4,889	670	247	
2544	383	1,098	395	487	1	1,643	1,504	5,511	758	294	
2545	221	1,009	319	921	-	2,332	767	5,569	686	147	
2546	251	857	109	558	-	2,148	780	4,703	770	231	
2547	317	1,043	59	367	0	2,382	1,078	5,245	890	260	
2548	738	1,283	4	599	0	1,809	903	5,337	948	330	
2548											
(1 เดือน)	57	82	-	11	-	108	150	408	97	42	

อัตราการแปลงหน่วย

- แอลพีจี 0.54 กก./ ลิตร
- ยางมะตอย 1.02 กก./ ลิตร

ตารางภาคผนวก ก-5 ปริมาณการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่ปี 2535 – 2548 (เดือน1)

หน่วย: ล้านลิตร

ปี พ.ศ.	น้ำมันเบนซิน		น้ำมันก๊าดและอากาศยาน		น้ำมันดีเซล	น้ำมันเตา	รวม	ก๊าซแอล		ยางมะ	น้ำมันดิบ
	ออกเทน 91	ออกเทน 95	น้ำมันก๊าด	เจที 1	เครื่องบิน ทหาร			พีจี(ล้าน ก.ก)	ตอย(ล้าน ก.ก)		
2535	71	988	-	679	6	4,295	3,175	9,214	2	31	16,148
2536	109	830	-	648	7	5,383	3,350	10,327	6	38	18,794
2537	416	417	-	519	6	4,781	3,524	9,663	50	56	21,636
2538	289	364	-	186	6	5,816	3,746	10,407	13	149	26,558
2539	120	232	-	66	6	5,134	2,747	8,305	14	215	36,844
2540	24	20	37	21	2	2,006	946	3,056	2	112	42,348
2541	19	11	-	-	2	716	661	1,409	2	1	39,446
2542	19	33	-	-	4	1,085	929	2,070	-	1	40,535
2543	18	11	-	-	3	646	623	1,301	1	5	39,242
2544	144	-	-	-	4	322	-	470	-	1	41,386
2545	217	7	-	47	4	706	-	981	-	1	42,278
2546	139	-	-	40	2	605	211	997	-	1	45,025
2547	170	23	-	47	2	714	753	1,709	3	1	50,621
2548	-	-	-	-	3	719	1,443	2,165	-	17	48,033
2548 (1 เดือน)	-	-	-	-	0	168	-	168	-	0	4,158

อัตราการแปลงหน่วย

- แอลพีจี 0.54 กก./ ลิตร
- ยางมะตอย 1.02 กก./ ลิตร

ตารางภาคผนวก ก-6 ปริมาณการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่ปี 2535 – 2548 (เดือน1)

หน่วย: ล้านลิตร

ปี พ.ศ.	น้ำมันเบนซิน			น้ำมันก๊าดและอากาศยาน			น้ำมันดีเซล		น้ำมันเตา	รวม	ก๊าซแอลพี		ยางมะตอย(ล้าน ก.ก)
	ออก	ออก	แก๊สโซฮอลล์	น้ำมันก๊าด	เจพี 1	เครื่องบินทหาร	หมุนเร็ว	หมุนช้า			ก๊าซแอลพีจี(ล้าน ก.ก)	ยางมะตอย(ล้าน ก.ก)	
	เทน 91	เทน 95											
2535	2,116	2,217	-	112	2,593	131	10,191	159	7,271	24,790	1,112	320	
2536	2,164	2,748	-	107	2,751	148	11,834	200	8,027	27,979	1,201	350	
2537	2,173	3,419	-	114	3,025	123	13,066	220	9,012	31,152	1,298	365	
2538	2,206	4,087	-	101	3,172	123	15,424	195	9,722	35,030	1,428	438	
2539	2,076	4,842	-	98	3,265	128	17,666	161	9,653	37,889	1,696	571	
2540	1,973	5,382	-	86	3,420	123	17,392	147	9,094	37,617	1,754	719	
2541	2,199	4,969	-	55	3,241	73	15,167	118	7,940	33,762	1,732	648	
2542	2,339	4,684	-	52	3,200	97	15,159	135	7,941	33,607	1,786	705	
2543	3,335	3,427	-	49	3,385	109	14,868	106	6,373	31,652	2,107	780	
2544	3,856	3,001	-	57	3,609	108	15,120	105	4,564	30,420	2,394	852	
2545	4,341	2,985	-	62	3,676	102	15,963	113	4,783	32,025	2,471	812	
2546	4,550	3,082	3	36	3,657	105	17,451	100	4,991	33,975	2,559	697	
2547	4,631	2,970	60	23	4,137	105	19,535	105	6,064	37,630	2,604	746	
2548	4,333	2,240	675	21	4,185	108	19,568	77	6,205	37,412	2,923	801	
2548 (1 เดือน)	373	230	9	2	356	19	1,724	6	422	3,142	240	66	

หมายเหตุ ดีเซลหมุนเร็ว รวมปาล์มดีเซล ,ไบโอดีเซล และ ดีเซลสำหรับโครงการช่วยเหลือชาวประมงชายฝั่ง

อัตราการแปลงหน่วย

- แอลพีจี 0.54 กก./ ลิตร
- ยางมะตอย 1.02 กก./ ลิตร